

REZOLŪCIJA H1
Vispārīgas pamatnostādnes Eiropas mežu ilgtspējīgai apsaimniekošanai

Parakstītājvalstis un Eiropas Kopiena,

A. atceroties, ka Eiropas Kopiena un parakstītājvalstis ir apstiprinājušas Riodežaneiro deklarāciju un Darba kārtību 21 un parakstījušas Konvenciju par bioloģisko daudzveidību un Apvienoto Nāciju Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides un attīstības konferencē 1992. gada jūnijā, un uzskatot, ka tādējādi tās atzīst, ka jāsaskaņo koksnes un citu meža produktu likumīga un ilgtspējīga izmantošana ar visām pārējām meža funkcijām Eiropas ekoloģiskajos un sociālajos apstākļos un ka bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un pienācīga veicināšana visos meža tipos ir būtisks elements tā ilgtspējīgā apsaimniekošanā;

B. atzīstot juridiski nesaistošo autoritatīvo paziņojumu par principiem, kuri attiecas uz globālo vienošanos par visu meža tipu apsaimniekošanu, saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību, kas pieņemts 1992. gadā Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides un attīstības konferencē, turpmāk tekstā – “Paziņojums par meža principiem”;

C. ņemot vērā ilgtspējīgas apsaimniekošanas mērķus, kas noteikti Paziņojumā par meža principiem, proti, “meža resursi un meža zeme ir ilgtspējīgi jāapsaimnieko atbilstoši tagadējās paaudzes un nākamo paaudžu sociālajām, ekonomiskajām, ekoloģiskajām, kultūras un garīgajām vajadzībām”;

D. piekrītot, ka šajā rezolūcijā “ilgtspējīga meža apsaimniekošana” ir meža un meža zemju apsaimniekošana un izmantošana tādā veidā un tempā, kas ļauj saglabāt to bioloģisko daudzveidību, produktivitāti, atjaunošanās spēju, vitalitāti un spēju gan tagad, gan nākotnē īstenot būtiskas ekoloģiskas, ekonomiskas un sociālas funkcijas vietējā, valsts un pasaules mērogā, nenodarot kaitējumu citām ekosistēmām;

E. atzīstot to, ka, īstenojot ilgtspējīgu meža apsaimniekošanas politiku, jāņem vērā klimata pārmaiņu iespējamā ietekme uz meža ekosistēmām;

F. atzīstot vajadzību veikt ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu saskaņā ar nacionālo attīstības politiku un prioritātēm un videi draudzīgām nacionālajām pamatnostādnēm, kā arī, atzīstot, ka šādu pamatnostādņu izstrādē jāņem vērā starptautiski atzīti principi atbilstoši dažādajiem apstākļiem Eiropā;

G. atzīstot, ka meži dod koksni, kas ir nozīmīgs produkts un noder arī daudzu tādu produktu aizstāšanai, ko iegūst no neatjaunojamiem resursiem, kā arī nodrošina enerģiju un daudzas citas preces, pakalpojumus un funkcijas, kuras būs vajadzīgas sabiedrības labklājībai un videi paredzamajā nākotnē;

H. atzīstot, ka meži Eiropā aug ļoti atšķirīgā vidē (no boreālās joslas līdz Vidusjūrai, gan kontinentālajos, gan piejūras apgabalos, kalnos un zemienēs), tiem ir sena vēsture, un gadsimtiem ilgi tos ir ietekmējušas cilvēku apmešanās vietas un veiktās darbības, kuras, cita starpā, ir devušas zināšanas, prasmi un pieredzi mežsaimniecībā, ļāvušas izstrādāt un īstenot meža apsaimniekošanas politiku un noteikumus, kas sakņojas ilgtermiņa plānošanā, un radījušas īpašumtiesību struktūras sadrumstalotību, kas dažos apgabalos pieaug, un visi šie faktori ietekmē Eiropas mežu aizsardzību un ilgtspējīgu apsaimniekošanu;

I. ņemot vērā, ka ziņojums “Mēreno joslu mežu resursi” (EEK/FAO¹ 1990. gada mežu resursu novērtējums) liecina, ka Eiropas mežu resursi turpina paplašināties platības, mežaudžu krājas un pieauguma ziņā, un ka pieprasījums pēc nekoksnes produktiem un pakalpojumiem palielinās gan absolūtos, gan salīdzinošos skaitļos;

J. ar bažām atzīmējot, ka vidēji vairāk nekā piektdaļai koku Eiropā pēdējos gados ir konstatēta bojāta lapotne, kā norādīts ANO EEK Starptautiskās sadarbības programmas gaisa piesārņojuma ietekmes novērtēšanai un monitoringam un Eiropas Kopienų Komisijas 1992. gada ziņojumā “Mežu stāvoklis Eiropā”, un ka pašreizējās piesārņojuma slodzes ilgstoša turpināšanās apdraudēs mežu vitalitāti lielos Eiropas apgabalos;

K. ņemot vērā vētru, nepiemērotas apsaimniekošanas, kaitēkļu, slimību, medījamo dzīvnieku, pārmērīgas noganīšanas un nekontrolētas apgraušanas, neatbilstoši plānotas lielas rūpnieciskās un infrastruktūras attīstības kaitīgo ietekmi uz mežiem dažās Eiropas daļās un paužot bažas par ugunsgrēkiem, kas iznīcina lielus mežu apgabalus;

L. ņemot vērā Eiropas atbildību par ieguldījumu pasaules mežu ilgtspējīgā apsaimniekošanā,

apņemas veicināt:

1. šīs rezolūcijas I. daļā izklāstīto vispārīgo pamatnostādņu īstenošanu, uzskatot, ka tās ir īpaši nozīmīgas, lai panāktu mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu Eiropā;

2. sadarbību turpmākajā rīcībā, kas izklāstīta II. daļā.

¹ EEK/FAO – Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisija/Pārtikas un lauksaimniecības organizācija

I. DAĻA. VISPĀRĪGĀS PAMATNOSTĀDNES

1. Jāizvairās no tādām cilvēku veiktām darbībām, kas tieši vai netieši izraisa meža augšnes un augšanas apstākļu, kā arī no tiem atkarīgās floras un faunas un pakalpojumu neatgriezenisku pasliktināšanos. Jāpastiprina pūles, lai gaisu piesārņojošo vielu un siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisiju noturētu zem paredzamā līmeņa, ko pieļauj meža ekosistēmas, ņemot vērā piesārņojošo vielu ilgtermiņa kumulatīvo un/vai sinerģisko ietekmi. Mežu ugunsgrēki un augšnes piesārņošana stingri jākontrolē, un šie faktori var noteikt vispārējo politiku un apsaimniekošanas mērķus un praksi īpaši jutīgās Eiropas daļās.

2. Veidojot mežsaimniecības politiku, kas pielāgota vietējiem tiesību aktiem saskaņā ar valsts tradīcijām un konstitucionālajām procedūrām, jāņem vērā mežsaimniecības ilgtermiņa raksturs, ievērojot atbilstošu nepārtrauktību juridiskajos, institucionālajos un darbības jautājumos, un valsts un privātajos mežos stingri jāveicina tāda prakse, kas atvieglo daudzfunkcionalitāti un ilgtspējīgu apsaimniekošanu, ieskaitot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un pienācīgu veicināšanu. Sabiedrībai vai citiem saņēmējiem jāatbalsta un jāstimulē meža īpašnieki, kas dažādos veidos nodrošina guvumu sabiedrībai, ja šāda guvuma nodrošināšana viņiem rada pārmērīgas izmaksas.

3. Meža apsaimniekošanai jāpamatojas uz stabilu un ilgtermiņa zemes izmantošanas politiku un noteikumiem, kuru mērķis cita starpā ir saglabāt funkcionālas meža ekosistēmas un ņemt vērā Eiropā esošo īpašumtiesību struktūru un kuras pamatojas uz vispārīgo pieņēmumu, ka meža zeme, īpaši zeme, ko uzskata par dabisku vai pusdabisku, arī turpmāks tiks šādi izmantota.

4. Meža apsaimniekošanai jāpamatojas uz periodiski atjauninātiem plāniem vai programmām vietējā, reģionālā vai valsts līmenī un attiecīgos gadījumos uz īpašuma vienībām, kā arī uz meža apsekojumiem, ekoloģiskās ietekmes novērtējumiem un arī zinātnes atziņām un praktisko pieredzi.

5. Meža apsaimniekošanai jānodrošina preču un pakalpojumu optimāls apjoms iedzīvotājiem valsts un vietējā līmenī, ciktāl tas nav pretrunā ekonomikas un vides apsvērumiem. Jāveicina daudzozaru mežsaimniecība, lai sasniegtu pienācīgu līdzsvaru starp sabiedrības dažādajām vajadzībām.

6. Meža apsaimniekošanas praksē jā rūpējas par ekoloģiski trauslu apgabalu aizsardzību, pirmatnējo un bioloģiski veco mežu saglabāšanu, kultūras mantojumu un ainavu, ūdens daudzuma un kvalitātes nodrošināšanu un citu meža aizsargfunkciju uzturēšanu un attīstīšanu, piemēram, ūdens un lauksaimniecības ekosistēmu aizsardzību un aizsardzību pret plūdiem, eroziju un lavīnām.

7. Meža apsaimniekošanas prakses mērķim jābūt uzturēt un, ja iespējams, uzlabot meža ekosistēmu stabilitāti, vitalitāti, atjaunošanās spēju, rezistenci un pielāgošanās spēju slodzēm, tostarp, aizsardzību pret ugunsgrēkiem, kaitēkļiem, slimībām, medījamiem dzīvniekiem un citiem postošiem faktoriem, piemēram, pārmērīgu noganīšanu un nekontrolētu apgraušanu. Jāatbalsta plašu biotisko un abiotisko bojājumu profilakse un kontrole. Īpaša uzmanība jāveltī meža augšnes kvalitātes uzturēšanai un vajadzības gadījumā uzlabošanai. Jāveicina dabas procesiem pietuvināta mežkopības prakse. Aktīvi jāierobežo prakse, kas ir pretrunā ilgtspējīgai meža apsaimniekošanai.

8. Mežu apsaimniekošanā un jaunu mežu veidošanā izvēlētajām koku sugām labi jāatbilst vietējiem apstākļiem un visā augšanas periodā jāspēj pārciest slodzi, ko rada bioloģiskā novecošana un citi faktori, piemēram, insekti un slimības, kā arī iespējamās klimata pārmaiņas. Ģenētiskā selekcija, ko parasti izmanto Eiropā, nedrīkst uzlabot ražīguma pazīmes uz adaptīvo pazīmju rēķina, izņemot konkrētiem augiem, kurus intensīva kopšana var aizsargāt pret bojājumiem. Apmežošana jāveic tā, lai nerastos negatīva ietekme uz ekoloģiski interesantām vai nozīmīgām vietām un ainavām.

9. Atbilstošos gadījumos jādod priekšroka vietējām sugām un vietējām šķirnēm. Sugu, šķirņu, varietāšu vai ekotipu izmantošanu ārpus to dabiskā areāla nedrīkst atbalstīt, ja to ieviešana apdraud nozīmīgas/vērtīgas vietējās ekosistēmas, floru un faunu. Introducētas sugas drīkst izmantot tad, ja to iespējamā negatīvā ietekme ir novērtēta un novērojumi veikti pietiekami ilgi, un ja no tām ir lielāks guvums koksnes ražošanā un citu funkciju izpildē, salīdzinot ar vietējām sugām. Ja ar introducētām sugām aizstāj vietējās ekosistēmas, vienlaicīgi jāveic pietiekami pasākumi, lai saglabātu vietējo floru un faunu.

10. Tā kā daudzos Eiropas apgabalos ir raksturīgs augsts patēriņa un atkritumu līmenis, jāveicina meža produktu otrreizējā pārstrāde un izmantošana enerģijas ražošanai, lai atvieglotu atkritumu apglabāšanu un vairāk izmantotu meža produktus tādu produktu aizstāšanai, ko iegūst no neatjaunojamiem avotiem.

11. Tā kā Eiropas mežu resursi paplašinās, koksnes un nekoksnes meža produktu izmantošana jāveicina saderīgi ar mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, tādējādi nodrošinot vairāk tradicionālu un jaunu meža produktu, kuru realizācija var nodrošināt īpašniekam un sabiedrībai līdzekļus mežu apsaimniekošanas finansēšanai.

12. Tā kā zināšanas, prasmes un sabiedriskā doma ietekmēs mežsaimniecības politiku Eiropā, jāveicina sabiedrības informētība un izpratne par ilgtspējīgu apsaimniekošanu un, veicot attiecīgu izpēti, intensīvāk jānodrošina informācija un apmācība mežsaimniecības praktiķiem un meža īpašniekiem par tās jēdzienu un īstenošanas metodēm. Lai nodrošinātu meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu, vajadzīgs pietiekams skaits attiecīgi sagatavotu un kompetentu darbinieku.

II. DAĻA. TURPMĀKĀ RĪCĪBA

13. Parakstītājvalstis un Eiropas Kopiena apņemas nekavējoties sagatavot konkrētas nacionālās vai reģionālās pamatnostādnes un iekļaut tās savos mežsaimniecības plānos un programmās iepriekš izklāstīto vispārīgo pamatnostādņu izpildei saskaņā ar Paziņojumu par meža principiem, un tās sadarbosies, lai turpinātu šo vispārīgo pamatnostādņu veidošanu Eiropas mežu ilgtspējīgai apsaimniekošanai.

14. Parakstītājvalstis un Eiropas Kopiena sadarbosies, lai veicinātu mežu atjaunošanu, apmežošanu un mežu saglabāšanu Eiropā saskaņā ar iepriekš izklāstītajām vispārīgajām pamatnostādnēm un Darba kārtību 21 atmežošanas novēršanai.

15. Parakstītājvalstis un Eiropas Kopiena sadarbosies, lai izstrādātu kopīgus pasākumus, kas ir saskaņā ar šīm pamatnostādnēm, kuras veicinās meža produktu ražošanu, izmantošanu un tirdzniecību, ievērojot meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu.

16. Parakstītājvalstis un Eiropas Kopiena ANO Noturīgas attīstības komisijas vadībā piedalīsies starptautiskos pasākumos, kas vērsti uz vispārējas konvencijas sagatavošanu par visu meža tipu apsaimniekošanu, saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību.